

ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО
КАРПАТСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПІДПРИЄМНИЦТВА

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

В. С. Чопей

« 31 »

20 23 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.18 Облік за видами економічної діяльності

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма Облік і оподаткування

(назва освітньої програми)

освітнього рівня Бакалавр (перший рівень вищої освіти)

(назва освітнього рівня)

галузь знань 07 Управління та адміністрування

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) 071 Облік та оподаткування

(шифр і назва спеціальності(тей))

Спеціалізація(ї)

(назва спеціалізації)

інститут, філія, факультет, коледж Карпатський інститут підприємств

(назва навчально-виховного підрозділу)

Обсяг, кредитів: 90/ 3

Форма підсумкового контролю: залік

Хутор 2023 рік

Робоча програма Облік за видами економічної діяльності
для студентів за галуззю знань 07 Управління та
адміністрування, спеціальністю 071 Облік та оподаткування.

« 29 » 08 20 23 року - _____ с.

Розробники:

Я.В. Сливка, канд. екон. наук, доцент кафедри економіки та менеджменту

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економіки та менеджменту _____

Протокол від « 29 » 08 20 _____ року № 1

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____ (підпис) (Волощук Н.Ю.)
(прізвище та ініціали)

« 29 » 08 20 _____ року*

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної / наукової) програми (керівником проектної групи)

Облік та оподаткування

(назва освітньої програми)

29 . 08 . 20 23 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи)

_____ (підпис) (Сливка Я.В.)
(прізвище та ініціали)

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	2024/2025	2025/2026	2026/2027	2027/2028
Дата засідання кафедри / циклової комісії				
№ протоколу				
Підпис завідувача кафедри / голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу <http://vo.ukraine.edu.ua/> за адресою: <https://hust.uu.edu.ua/> _____.
(вказати адресу)

Робочу програму перевірено

31 08 20 23 р.

Заступник директора/декана

_____ (підпис) (Я. Волощук)
(прізвище та ініціали)

Зміст

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	6
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
Анотація дисципліни	8
Структура навчальної дисципліни	11
Тематичний план	11
Навчально-методична картка дисципліни	
«Облік за видами економічної діяльності »	13
Форми організації занять.....	14
Теми практичних занять.....	14
Індивідуальні завдання	15
Індивідуальна навчально-дослідна робота	16
Самостійна робота.....	19
5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	21
Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності	21
Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації	
навчально-пізнавальної діяльності.....	22
Інклюзивні методи навчання.....	22
6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	24
Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів	24
Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру.....	26
Оцінка за теоретичний і практичний курс:	
шкала оцінювання національна та ECTS	27
Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS.....	27
Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання	
національна та ECTS.....	28
Розподіл балів, які отримують студенти.....	28
Орієнтовний перелік питань до екзамену (заліку).....	29
7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	32
Глосарій.....	33
7.2 Рекомендована література	37
7.3. Інформаційні ресурси	39
8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	39

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 3	Галузь знань 07 «Управління і адміністрування» (шифр і назва)	Вид дисципліни <u>вибіркова</u> (обов'язкова чи за вибором студента)	
	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (шифр і назва)	Цикл підготовки <u>професійний</u> (загальний чи професійний)	
Модулів 1	Спеціалізація _____ (назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська (назва)	Семестр	
Загальний обсяг годин – 90		8-й	8-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 6,5	Освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		50 год.	80 год.
Індивідуальні завдання: - год.			
Вид семестрового контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 40/90
- для заочної форми навчання – 10/90

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В сучасних умовах господарювання в Україні, крім промисловості, розвиваються такі види економічної діяльності як торгівля, сільське господарство, автотранспорт та будівництво. Виходячи з того, що облік є інформаційною базою для аналізу та планування діяльності підприємства, а також прийняття виважених управлінських рішень з розвитку діяльності підприємств, необхідно вміти чітко та правильно організувати належну систему обліку на цих суб'єктах господарювання. Тому студентам для поглиблення компетентностей у галузі обліку необхідно вивчення обліку за видами економічної діяльності

Мета: ознайомити студентів з особливостями організації та методики бухгалтерського обліку на підприємствах різних галузей економіки, навчити вести облік у таких підприємствах та складати звітність, формування у студентів здатності відображення в обліку особливих операцій у торгівлі, сільському-господарстві, туризмі, автотранспорті та будівництві.

Завдання навчити студентів:

- вивчення нормативно-правових основ регулювання організації та особливості ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності на підприємствах різних галузей економіки;
- засвоєння основних принципів та особливостей ведення обліку на підприємствами різних видів економічної діяльності;
- вивчення схем формування документообігу і способів відображення інформації в первинних і зведених документах, реєстрах синтетичного і аналітичного обліку, особливостей їх формування на підприємствах різних галузей економіки;
- розуміння методології ведення бухгалтерського обліку з урахуванням вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку на підприємствах різних галузей економіки;
- оволодіння навичками самостійного відображення в обліку операцій на підприємствах торгівлі, сільського господарства, будівництва та в транспортних організаціях та ін.
- набуття навичок роботи з первинними документами, розподілу і списання торгових націнок (знижок), визначення і списання транспортно-заготівельних витрат, собівартості автомобільних перевезень та будівельних робіт, складання облікових реєстрів та форм бухгалтерської звітності та ін.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- понятійний та категорійний апарат щодо особливостей обліку на підприємствах різних видів діяльності;
- законодавчо-нормативні документи, які регламентують ведення обліку на підприємствах торгівлі, сільського господарства, автотранспорту та будівництва;
- особливості організації обліку підприємств різних видів економічної діяльності;
- особливості синтетичного і аналітичного обліку виробничих запасів, готової продукції, робіт, послуг у торгових, сільськогосподарських, будівельних та автотранспортних підприємствах;
- особливості обліку витрат виробництва продукції (робіт, послуг) підприємств різних видів економічної діяльності;
- особливості ліцензування і патентування торговельної діяльності, ліцензування автотранспортних перевезень, ліцензування будівельної діяльності та їх відображення в обліку;
- особливості обліку розрахунків із покупцями та замовниками на підприємствах різних галузей економіки;
- особливості формування собівартості реалізованих товарів, сільськогосподарської продукції, послуг та відображення її в обліку торговельних, сільськогосподарських, автотранспортних та будівельних підприємств;
- особливості обліку доходів і фінансових результатів підприємств різних видів економічної діяльності;
- особливості договірних відносин у будівельних та автотранспортних підприємствах;
- особливості оподаткування та складання звітності підприємств різних видів економічної діяльності;
- особливості складання первинної та зведеної бухгалтерської документації за всіма об'єктами обліку;
- послідовність проведення записів господарських операцій на підприємствах різних видів економічної діяльності;
- особливості застосування бухгалтерських реєстрів та складання звітності підприємств різних видів економічної діяльності

уміти:

- застосовувати в практичній діяльності законодавчі та нормативні матеріали щодо ведення обліку в торговельних, автотранспортних, сільськогосподарських і будівельних підприємствах;
- вирішувати завдання різних видів складності (стереотипних, діагностичних та евристичних) щодо особливостей обліку активів, зобов'язань та капіталу на підприємствах торгівлі, сільського господарства, автотранспорту та будівництва;
- формувати склад витрат, проводити їх групування за економічними елементами та статтями калькуляції на підприємствах різних видів економічної діяльності;
- складати первинні та зведені облікові документи, що регламентують діяльність підприємств різних видів економічної діяльності;
- проводити групування облікової інформації в системі реєстрів бухгалтерського обліку;
- вміти складати звітність підприємств торгівлі, туризму, сільського господарства, автотранспорту та будівництва.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності загальних програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ЗК 8	ЗК 11
ОК₁	+	+	+	+	+

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

	СК 1	СК 2	СК 3	СК 4	СК 5	СК 6	СК 8	СК 9	СК14
ОК₁	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Рядок дисципліни в «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми»

	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 18
ОК_i	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Анотація дисципліни

Змістовий модуль 1.

Бухгалтерський облік за різними видами економічної діяльності

Тема 1. Класифікація видів економічної діяльності

Історія створення класифікатора видів економічної діяльності. Нормативне регулювання класифікації видів економічної діяльності. Класифікація видів діяльності. Вплив обраних видів діяльності на організацію бухгалтерського обліку на підприємстві.

Рекомендована література: 6, 9, 12, 21, 33, 37

Тема 2. Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах

Визначення особливостей сільськогосподарського виробництва. Класифікація об'єктів обліку виробничих витрат у сільськогосподарському виробництві. Об'єкти калькулювання продукції та калькуляційні одиниці сільськогосподарських підприємств. Виділення об'єктів калькулювання продукції та калькуляційних одиниць у рослинництві та тваринництві. Особливості обліку біологічних активів та сільськогосподарської продукції. Документування надходження довгострокових біологічних активів. Відображення в обліку витрат з придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів. Визначення оцінки біологічних активів при придбанні та на дату балансу, сільськогосподарської продукції при первісному визнанні та на дату балансу. Склад фінансових результатів у сільськогосподарському виробництві. Первинна документація з обліку виробничих витрат і виходу продукції рослинництва. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва. Аналітичний та синтетичний облік в рослинництві. Особливості обліку незавершеного виробництва у рослинництві. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції тваринництва. Первинна документація з обліку витрат і виходу продукції тваринництва. Аналітичний та синтетичний облік в тваринництві. Облік інших операцій на сільськогосподарських підприємствах. Особливості інвентаризації на сільськогосподарських підприємствах.

Рекомендована література: 2, 4, 5, 7, 12, 17, 21, 24, 32-35

Тема 3. Особливості обліку у будівельних підприємствах

Особливості будівельного виробництва, що зумовлюють ведення обліку. Документальне оформлення та контроль за витрачанням виробничих запасів. Облік витрат будівельної організації та визначення собівартості будівельномонтажних робіт. Документальне оформлення та облік використання будівельних машин і механізмів. Облік створення і використання тимчасових не титульних споруд і пристроїв. Облік загальновиробничих витрат підрядних будівельних підприємств. Особливості обліку незавершеного

виробництва у будівництві. Визнання доходів і витрат за будівельними контрактами Облік реалізації виконаних робіт і розрахунків з замовниками.

Рекомендована література: 1, 7, 12, 21, 22, 25, 27, 32, 35

Тема 4. Особливості обліку торгівельної діяльності

Порядок здійснення торговельної діяльності. Основні поняття торговельної діяльності: торговельна діяльність, роздрібна торгівля, оптова торгівля, ресторанне господарство, товарооборот, оптовий товарооборот, роздрібний товарооборот. Ліцензування і патентування торговельної діяльності. Поняття ліцензії. Види діяльності, що підлягають ліцензуванню. Порядок отримання ліцензій та їх облік. Поняття та види патентів, їх характеристика. Порядок отримання патентів, їх облік. Сертифікація товарів. Поняття штрихового коду та його призначення

Оподаткування діяльності торговельних підприємств. Особливості нарахування та сплати ПДВ при переміщенні товарів через кордон. Порядок нарахування та сплати акцизного та інших податків торговельними підприємствами.

Облік на підприємствах роздрібною та оптовою торгівлі. Облік експортно-імпортних операцій. Особливості обліку бартерних операцій

Рекомендована література: 1, 7, 12, 21, 22, 25, 27, 31, 38, 40

Тема 5. Особливості обліку транспортно-експедиторської діяльності

Правові засади транспортно-експедиторської діяльності суб'єктів господарювання. Особливості оподаткування транспортно-експедиторської діяльності податком на прибуток. Особливості оподаткування поставки транспортно-експедиторських послуг податком на додану вартість.

Галузеві особливості автотранспорту та їх вплив на організацію обліку. Особливості обліку доходів, витрат та калькулювання продукції (послуг) автотранспортних підприємств

Рекомендована література: 1, 7, 12, 21, 22, 25, 27, 35, 41

Тема 6. Особливості обліку туристичної діяльності і готельного бізнесу

Туристична діяльність в Україні та її державне регулювання. Туроператори та турагенти – як платники податків та зборів. Особливості оподаткування підприємств готельного бізнесу.

Особливості організації обліку туристичної діяльності. Облік діяльності туроператора та турагента. Облік реалізації турпродукту. Облік інформаційних туристичних послуг. Облік витрат і доходів у підприємствах готельного бізнесу.

Рекомендована література: 1, 2, 5, 14, 21, 22, 25, 27, 31, 34

Тема 7. Особливості обліку неприбуткових організацій

Загальна характеристика та класифікація неприбуткових організацій. Нормативно-правове регулювання діяльності неприбуткових організацій.

Особливості організації бухгалтерського обліку неприбуткових організацій. Ведення обліку цільового фінансування неприбуткових організацій. Звітність неприбуткової організації.

Рекомендована література: 1, 4, 10, 15, 18, 21, 25, 29, 31, 38

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передусім цій дисципліні: «Бухгалтерський облік», «Господарське право», «Економіка підприємства», «Статистика», «Аналіз господарської діяльності», «Планування та контроль на підприємстві» та інші.

Міжпредметні зв'язки: «Фінанси підприємств», «Фінансовий облік», «Управлінський облік» та інші.

Структура навчальної дисципліни
Тематичний план

Назви змістовних модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт										Форми та методи контролю знань
	Денна форма					Заочна форма					
	Усього	аудиторна у тому числі				Усього	аудиторна у тому числі				
		лекції	практичні	Інд завд	ср		лекції	практичні	Інд завд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Модуль 1											
Змістовий модуль 1.											
Бухгалтерський облік за різними видами економічної діяльності											
Тема 1. Класифікація видів економічної діяльності	11	2	2	-	7	13	2	-	--	11	АР: розв'язок задач СР: конспект ІР: доповідь
Тема 2. Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах	15	4	4	-	7	12	-	1	-	11	АР: розв'язок задач СР: конспект ІР: доповідь
Тема 3. Особливості обліку у будівельних підприємствах	11	2	2	-	7	13	-	1	-	11	АР: розв'язок задач СР: конспект ІР: доповідь
Тема 4. Особливості обліку торгівельної діяльності	15	4	4	-	7	15	2	2	-	11	АР: розв'язок задач СР: конспект ІР: доповідь
Тема 5. Особливості обліку транспортно-експедиторської діяльності	11	2	2	-	7	11	-	-	-	11	АР: розв'язок задач СР: конспект ІР: доповідь

Тема 6. Особливості обліку туристичної діяльності і готельного бізнесу	11	2	2	-	7	12	12	-	-	12	АР: розв'язок задач СР: конспект ІР: доповідь
Тема 7. Особливості обліку неприбуткових організацій	14	4	2	-	8	13	13	-	-	11	АР: розв'язок задач СР: конспект ІР: доповідь
Модульний контроль	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
Разом за змістовим модулем 1	90	20	20		50	90	6	4		80	
Усього годин	90	20	20		50	90	6	4		80	

**Навчально-методична картка дисципліни «Облік за видами економічної діяльності»
(загальна частина)**

**Разом: 90 год., лекції – 20 год., практичних заняття – 20 год., самостійна робота – 50 год.,
підсумковий контроль – 3 год.**

Модулі	Модуль 1				
Назва модуля	Бухгалтерський облік за різними видами економічної діяльності				
Кількість балів за модуль	60 балів				
Лекції	1	2	3	4	5
Теми лекцій	Класифікація видів економічної діяльності	Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах	Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах	Особливості обліку у будівельних підприємствах	Особливості обліку торгівельної діяльності
Теми семінарських занять					
Теми практичних занять	Класифікація видів економічної діяльності	Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах	Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах	Особливості обліку у будівельних підприємствах	Особливості обліку торгівельної діяльності (оптова торгівля)
Теми лабораторних занять					
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Лекції	6	7	8	9	10
Теми лекцій	Особливості обліку торг.ї діял. (роздрібна торг.)	Особливості обліку транспортно-експедиторської діяльності	Особливості обліку туристичної діяльності і готельного бізнесу	Особливості обліку неприбуткових організацій	Особливості обліку неприбуткових організацій
Теми семінарських занять					
Теми практичних занять	Особливості обліку торг.ї діял. (роздрібна торг.)	Особливості обліку транспортно-експедиторської діяльності	Особливості обліку туристичної діяльності і готельного бізнесу	Особливості обліку неприбуткових організацій	Особливості обліку неприбуткових організацій
Теми лабораторних занять					
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
ІНДЗ	10 балів				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (40 балів)				
Підсумковий контроль	Залік				

Форми організації занять

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Класифікація видів економічної діяльності	2
2.	Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах	4
3.	Особливості обліку у будівельних підприємствах	2
4.	Особливості обліку торгівельної діяльності	4
5.	Особливості обліку транспортно-експедиторської діяльності	2
6.	Особливості обліку туристичної діяльності і готельного бізнесу	2
7.	Особливості обліку неприбуткових організацій	4
	МКР	2
Всього		20

Індивідуальні завдання

1. Особливості ліцензування та патентування торговельної діяльності, відображення витрат на придбання ліцензій та патентів в обліку.
2. Особливості обліку надання різних видів знижок.
3. Особливості організації та обліку торгівлі через мережу Інтернет.
4. Торгівля у кредит та у розстрочку: недоліки і переваги.
5. Особливості організації та обліку виїзної торгівлі.
6. Особливості реалізації товарів у роздрібній торгівлі з використанням дисконтних карток.
17. Особливості обліку реалізації товарів в кредит та з розстрочкою платежу.
7. Особливості обліку вендінгових операцій.
8. Матеріальна відповідальність працівників у торгівлі.
9. Особливості обліку реалізації лікарських засобів аптеками.
10. Облік реалізації товарів поштою: види, особливості провадження.
11. Облік витрат і результатів діяльності торговельних підприємств.
12. Сутність і особливості облікового забезпечення державної підтримки аграрного сектору економіки.
13. Проблеми обліку інтелектуального капіталу в аграрній сфері.
14. Особливості визначення фінансових результатів сільськогосподарських підприємств.
15. Організація обліку та оцінки побічної продукції у сільськогосподарському виробництві.
16. Особливості обліку на підсобних переробних виробництвах.
17. Особливості обліку наявності та руху транспортних засобів.
18. Особливості обліку орендних операцій з транспортними засобами.
19. Особливості обліку надання послуг з вантажних перевезень.
20. Особливості обліку надання послуг з пасажирських перевезень.
21. Зведений облік витрат і калькулювання собівартості автомобільних перевезень.
22. Особливості обліку здійснення міжнародних вантажних перевезень.
23. Особливості обліку здійснення міжнародних пасажирських перевезень.
24. Облік будівництва у замовника (забудовника) та особливості його здійснення.
25. Визнання доходів і витрат за будівельними контрактами.

За погодженням з викладачем студент може запропонувати власну тему.

Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНДР прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ згідно навчальної програми: курсова робота (до 30 балів)

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

1. Особливості ліцензування та патентування торговельної діяльності, відображення витрат на придбання ліцензій та патентів в обліку.
2. Державне регулювання цін у торгівлі: державний контроль та відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності за порушення у сфері ціноутворення.
3. Особливості сертифікації, маркування, етикування та штрихкодування товарів з України.
4. Особливості обліку надання різних видів знижок.
5. Облік товарів, що використовуються в якості вітринних зразків.
6. Особливості організації та обліку торгівлі через мережу Інтернет.
7. Порядок та організація обміну товарів у роздрібній торгівлі.
8. Торгівля у кредит та у розстрочку: недоліки і переваги.
9. Особливості продажу та повернення товарів з встановленим терміном гарантійного обслуговування.
10. Облік витрат на передпродажну підготовку та витрат на збут у торгівлі.
11. Порівняння особливостей обліку товарів в оптовій та роздрібній торгівлі.
12. Особливості організації та обліку виїзної торгівлі.
13. Особливості обліку операцій з продажу товарів із застосуванням платіжних терміналів.
14. Особливості реалізації товарів у роздрібній торгівлі з використанням торгових автоматів.

15. Облік операцій з використання торгового обладнання.
16. Особливості реалізації товарів у роздрібній торгівлі з використанням дисконтних карток.
17. Особливості обліку реалізації товарів в кредит та з розстрочкою платежу.
18. Особливості обліку в комісійній торгівлі.
19. Гарантійний ремонт та обмін на підприємствах торгівлі: поняття гарантії, види та обчислення гарантійних строків, розрахунки при обміні товарів.
20. Повернення товару: особливості оформлення та обліку.
21. Розпродаж товарів: сутність, документальне оформлення, облік.
22. Особливості обліку вендінгових операцій.
23. Особливості обліку товарних втрат і нестач товарів, переоцінки товарів.
24. Порядок проведення інвентаризації та особливості відображення її результатів в обліку на торговельному підприємстві.
25. Матеріальна відповідальність працівників у торгівлі.
26. Особливості обліку реалізації лікарських засобів аптеками.
27. Облік реалізації товарів поштою: види, особливості провадження.
28. Облік витрат і результатів діяльності торговельних підприємств.
29. Особливості обліку операцій з тарою.
30. Облік реалізації товарів і торгових націнок.
31. Основні концептуальні положення розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки.
32. Мета, основні завдання та нормативне регулювання бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах.
33. Методологічні особливості обліку земель сільськогосподарського призначення.
34. Сутність і особливості облікового забезпечення державної підтримки аграрного сектору економіки.
35. Проблеми обліку інтелектуального капіталу в аграрній сфері.
36. Особливості обліку доходів і витрат у сільськогосподарській діяльності.
37. Особливості визначення фінансових результатів сільськогосподарських підприємств.
38. Організація обліку та оцінки побічної продукції у сільськогосподарському виробництві.
39. Облік надзвичайних подій у сільськогосподарському виробництві.
40. Особливості обліку на підсобних переробних виробництвах.
41. Порядок визначення оцінки біологічних активів та сільськогосподарської продукції.
42. Порядок визначення оцінки господарської продукції за справедливою вартістю.
43. Застосування страхування у сільськогосподарському виробництві та його облік.

44. Особливості обліку переробки давальницької сировини та сільськогосподарської продукції, закупленої у населення.
45. Особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств: ПДВ, фіксований сільськогосподарський податок, плата за землю.
46. Облік придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів.
47. Особливості обліку поточних біологічних активів рослинництва.
48. Особливості обліку витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва.
49. Особливості обліку витрат та калькулювання собівартості продукції тваринництва.
50. Особливості обліку готової сільськогосподарської продукції та її реалізації.
51. Особливості інвентаризації на сільськогосподарських підприємствах.
52. Особливості обліку в фермерських господарствах.
53. Облік у ремонтних виробництвах сільськогосподарських підприємств.
54. Облік витрат енергетичних виробництв та водопостачання в сільському господарстві.
55. Особливості обліку поточних біологічних активів тваринництва.
56. Особливості організації аналітичного обліку на сільськогосподарських підприємствах.
57. Облік незавершеного виробництва в сільському господарстві: сутність та особливості провадження.
58. Галузеві особливості автотранспорту та їх вплив на організацію обліку.
59. Ліцензії для здійснення автомобільних перевезень: види, вимоги до претендентів на придбання, документи, облік.
60. Особливості обліку наявності та руху транспортних засобів.
61. Особливості обліку орендних операцій з транспортними засобами.
62. Особливості обліку витрат на технічне обслуговування автомобіля.
63. Особливості обліку паливо-мастильних матеріалів.
64. Особливості обліку шин та акумуляторних батарей.
65. Особливості обліку надання послуг з вантажних перевезень.
66. Особливості обліку надання послуг з пасажирських перевезень.
67. Особливості оподаткування на автотранспортних підприємствах.
68. Особливості проведення інвентаризації паливномастильних матеріалів.
69. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів: види, ставки, документальне оформлення, облік.
70. Зведений облік витрат і калькулювання собівартості автомобільних перевезень.
71. Особливості обліку витрат на обов'язкове страхування, пов'язане з експлуатацією автомобілів.
72. Документальне оформлення вантажних автомобільних перевезень.
73. Облік витрат на експлуатацію і ремонт автомобілів.
74. Особливості обліку здійснення міжнародних вантажних перевезень.
75. Особливості обліку здійснення міжнародних пасажирських перевезень.
76. Особливості організації аналітичного обліку на підприємствах

автотранспорту.

77. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку на автотранспортних підприємствах.

78. Особливості будівельного виробництва та їх вплив на організацію обліку.

79. Основи організації та бухгалтерського обліку в будівництві.

80. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку у будівництві.

81. Облік виконання робіт і розрахунків із замовниками.

82. Особливості обліку створення і використання тимчасових не титульних споруд і пристроїв.

83. Облік загальновиробничих витрат підрядних будівельних організацій.

84. Особливості обліку незавершеного будівництва.

85. Облік будівництва у замовника (забудовника) та особливості його здійснення.

86. Особливості обліку будівельних матеріалів.

87. Особливості формування собівартості будівельномонтажних робіт.

88. Визнання доходів і витрат за будівельними контрактами.

89. Облік довгострокових контрактів у будівництві.

90. Особливості проведення інвентаризації на будівельному підприємстві.

91. Особливості обліку запасів на складах підрядних будівельних підприємств.

92. Облік витрат на експлуатацію будівельних машин і механізмів: документообіг та особливості здійснення.

93. Матеріальна відповідальність працівників у будівництві: особливості документування та обліку.

94. Особливості оподаткування на будівельних підприємствах.

95. Особливості обліку страхових послуг на будівництві.

96. Особливості формування й обліку результатів діяльності будівельних підприємств.

97. Облік та правові аспекти фінансування будівництва житла і будівельних робіт

За погодженням з викладачем студент може запропонувати власну тему ІНДЗ.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у таблицях нижче.

**Критерії оцінювання ІНДЗ
(дослідження у вигляді курсової роботи)**

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Складання плану	2 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	50 балів
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	6 балів
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	15 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	5 балів
7	Захист роботи	20 балів
Разом		100 балів

Оцінка за ІНДЗ: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
24 – 30 та більше	відмінно	5	A	відмінно
16 – 23	добре	4	BC	добре
8 – 15	задовільно	3	DE	задовільно
0 – 7	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Класифікація видів економічної діяльності	11
2.	Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах	11
3.	Особливості обліку у будівельних підприємствах	11
4.	Особливості обліку торгівельної діяльності	11
5.	Особливості обліку транспортно-експедиторської діяльності	11
6.	Особливості обліку туристичної діяльності і готельного бізнесу	11
7.	Особливості обліку неприбуткових організацій	11
8.	МКР	11
9.	Класифікація видів економічної діяльності	11
10.	Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах	12
Всього		50

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Семестр 8			
МОДУЛЬ 1. Особливості обліку за видами економічної діяльності			
Тема 1. Класифікація видів економічної діяльності	Практичне заняття	5	I-II
Тема 2. Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах	Практичне заняття	5	III
Тема 3. Особливості обліку у будівельних підприємствах	Практичне заняття	5	IV
Тема 4. Особливості обліку торгівельної діяльності	Практичне заняття	5	V- VI
Тема 5. Особливості обліку транспортно-експедиторської діяльності	Практичне заняття	5	VII
Тема 6. Особливості обліку туристичної діяльності і готельного бізнесу	Практичне заняття	5	VIII
Тема 7. Особливості обліку неприбуткових організацій	Практичне заняття	5	IX-X
<i>Разом за семестр: 90</i>		<i>Разом за семестр: 90</i>	
<i>ІНДЗ</i>			
<i>Разом: 90 год.</i>			

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

Організація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності передбачає застосування цілого ряду методів. До методичних прийомів, які можуть використовуватись при проведенні занять відносяться: проведення лекцій з використанням мультимедійної апаратури; демонстрація навчальних сюжетів з використанням теле-, відеоапаратури; демонстрація текстової інформації у вигляді схем, таблиць; моделювання ситуативних задач; рольові ігри тощо.

Загалом їх можна класифікувати:

1. За джерелом інформації:

Словесні методи навчання.

Лекція – це метод навчання, який передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку, об'єднані загальною темою.

Пояснення – вербальний метод навчання, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону. Він ґрунтується не стільки на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду слухачів.

Бесіда передбачає використання попереднього досвіду слухачів з певної галузі знань і на основі цього залучення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення уже наявних знань. З погляду форми проведення виокремлюють два види бесіди: евристичну і репродуктивну. За місцем у навчальному процесі виділяють бесіди: вступну, поточну, підсумкову.

Окреме місце в навчальному процесі посідає інструктаж. Він передбачає розкриття норм поведінки, особливостей використання методів і навчальних засобів, дотримання техніки безпеки перед використанням їх у процесі виконання навчальних операцій. Це важливий етап у підході до оволодіння методами самостійної пізнавальної діяльності. Важливо, щоб учні розуміли не лише що треба робити, але і як це робити.

Наочні методи навчання.

Презентація – це метод навчання, який передбачає наочний показ навчального матеріалу, досить часто застосовується із словесними методами.

Демонстрація – це метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їхньому натуральному вигляді, в динаміці.

Ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (фотографії, малюнки, схеми, графіки та ін.).

Спостереження як метод навчання передбачає сприймання певних предметів, явищ, процесів у природному чи виробничому середовищі без втручання у ці явища й процеси.

Практичні методи навчання.

Спрямовані на досягнення завершального етапу процесу пізнання. Вони сприяють формуванню умінь і навичок, логічному завершенню ланки пізнавального процесу стосовно конкретного розділу, теми.

Практична робота спрямована на застосування набутих знань у розв'язанні практичних завдань через розв'язання ситуативних вправ.

Вправа – це метод навчання, який передбачає цілеспрямоване, застосування слухачами набутих знань на практичному розв'язанні змодельованої ситуації з метою формування умінь і навичок.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів із книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Інклюзивні методи навчання

1. Традиційні та інноваційні методів навчання, які побудовані на наступних принципах:

- 1.1. Цінність людини не залежить від її здібностей і досягнень.
- 1.2. Кожна людина здатна відчувати і думати.
- 1.3. Кожна людина має право на спілкування і на те, щоб бути почутою.
- 1.4. Адаптація системи до потреб дитини, а не навпаки.
- 1.5. Справжня освіта може здійснюватися тільки в контексті реальних взаємостосунків.
- 1.6. Всі люди потребують підтримки і дружби ровесників.
- 1.7. Задоволення індивідуальних освітніх потреб кожної дитини.
- 1.8. Визнання спроможності до навчання кожної дитини та, відповідно, необхідність створення суспільством відповідних для цього умов.
- 1.9. Залучення батьків до навчального процесу дітей як рівноправних партнерів та перших вчителів своїх дітей.
- 1.10. Командний підхід у навчанні та вихованні дітей, що передбачає залучення педагогів, батьків та спеціалістів.
- 1.11. Складність завдань повинна відповідати здібностям дитини.
- 1.12. Рівний доступ до навчання у загальноосвітніх закладах та отримання якісної освіти кожною дитиною.
- 1.13. Подолання потенційних бар'єрів в навчанні.

2. Дотримання наведених принципів вимагає встановлення правил у застосуванні традиційних та інноваційних методів навчання:

2.1. Заборонено висловлювати критику щодо особистості інших студентів.

2.2. Висловлювати думку в межах встановленого регламенту відповідно до виду методу навчання: опитування (1-2хв), дискусія (15хв), дебати (до 5хв).

2.3. Висловлення думки після завершення виступу інших учасників навчання.

3. Методи роботи в групах: мозковий штурм, дебати, акваріум тощо.

4. Метод моделювання ситуації.

5. Методи мотивації та стимулювання.

6. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

7. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

8. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2 модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Система оцінювання роботи студентів упродовж семестру

Система оцінювання роботи студентів упродовж 1 семестру

Вид діяльності студента / аспіранта	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов'язкові					
1.1. Відвідування лекцій	0,5	12	6	12	6
1.2. Відвідування семінарських і практичних занять	0,5	7	3,5	7	3,5
1.3. Робота на семінарському і практичному занятті	5	7	30	7	30
1.4. Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-
1.5. Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
1.6. Виконання модульної роботи	40	1	40	1	40
1.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)	30				
Разом		-	90	-	90
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 50					
II. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання					
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	5	1	5	1	5
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5	1	5	1	5
2.3. Складання ділової гри з конкретним прикладним матеріалом з будь-якої теми курсу	5	1	5	1	5
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10	1	10	1	10
2.5. Участь у науковій студентській конференції	5	1	5	1	5
2.6. Дослідження українського чи закордонного досвіду	5	1	5	1	5
Разом		-	20	-	20
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 20					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60					

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
45 – 53	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
21 – 35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

Оцінка за екзамен (залік): шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
30 – 35	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
24 – 29	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
14 – 23	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 13		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

Розподіл балів, які отримують студенти Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота							МКР	ІНДЗ	Разом	Залік	Сума
Змістовий модуль №1											
T1	T2	T3	T4	T5	T..	T12					
5	5	5	5	5	5	5	10	10	не більше 60	не більше 40	не більше 100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота											МКР	ІНДЗ	Разом	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль №2															
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11					
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	не більше 60	не більше 40	не більше 100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Орієнтовний перелік питань до іспиту

Питання до іспиту

1. Види економічної діяльності та їх характеристика
2. Облік на підприємствах оптової торгівлі
3. Облік на підприємствах роздрібною торгівлі
4. Облік витрат діяльності торговельної діяльності.
5. Облік повернення товарів.
6. Облік надання знижок.
7. Облік реалізації товарів у кредит та з розстрочкою платежу.
8. Облік в комісійній торгівлі.
9. Облік торгівлі в інтернет-магазині
10. Тара під товаром, інвентарна тара, заставна тара.
11. Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах
12. Об'єкти калькулювання продукції та калькуляційні одиниці сільськогосподарських підприємств.
13. Особливості обліку біологічних активів та сільськогосподарської продукції.
14. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва та тваринництва
15. Загальні принципи діяльності автотранспортних підприємств.
16. Облік наявності та руху транспортних засобів.
17. Облік запасів в автотранспортних підприємствах
18. Облік паливно-мастильних матеріалів.
19. Облік шин та акумуляторних батарей.
20. Облік надання послуг з вантажних перевезень.
21. Облік надання послуг з пасажирських перевезень.
22. Облік доходів та витрат діяльності автотранспортних підприємств.
23. Загальні принципи діяльності будівельних підприємств.
24. Способи виконання будівельно-монтажних робіт та укладання договорів в будівництві.
25. Облік у підрядника.
26. Облік у забудовника
27. Облік будівельних матеріалів.
28. Особливості формування собівартості будівельно-монтажних робіт.
29. Визнання доходів і витрат за будівельними контрактами.
30. Облік неприбуткових організацій

БІЛЕТИ ДО ЗАЛІКУ
(за формою)

Форма

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
КАФЕДРА / ЦИКЛОВА КОМІСІЯ _____

Освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень: _____

Усі спеціальності / спеціальність _____

Семестр: осінній / весняний *(підкреслити)*

Навчальна дисципліна: _____

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____

1. Теоретичне питання 1 _____

2. Теоретичне питання 2 _____

3. Тести _____

Затверджено на засіданні кафедри /циклової комісії _____

Протокол №__ від «__» _____ 20__ року.

Завідувач кафедри / голова циклової комісії _____

(підпис)

(ПІБ)

Екзаменатор _____

(підпис)

(посада, ПІБ)

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Типова програма з дисципліни
2. Робоча програма з дисципліни
 - мета та завдання навчальної дисципліни
 - програма навчальної дисципліни
 - структура навчальної дисципліни
 - індивідуальні завдання
 - література до курсу
3. Зміст дисципліни (включено запитання для семінарських занять та завдання для самостійної роботи)
4. Запитання для підготовки до іспиту
5. Структурно-логічна схема вивчення дисципліни
6. Календарно-тематичний план викладання дисципліни
7. Критерії оцінки знань студентів
8. Індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів
9. Конспект лекцій з курсу «Облік за видами економічного аналізу»

Глосарій

(термінологічний словник)

Актив балансу – ліва частина бухгалтерського балансу, в якій відображається майно суб'єкта господарювання за його складом і напрямками розміщення.

Активи необоротні – частина майна суб'єкта господарювання, яка носить довгостроковий характер (представлена в 1 розділі активу балансу).

Активи нематеріальні – засоби, що не мають фізично відчутної форми, але організації приносять дохід. До нематеріальних активів належать патенти, товарні знаки, торгові марки, авторські права, ліцензії, витрати на науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи, витрати на створення програмного забезпечення.

Активи оборотні – поточні активи підприємства, що обслуговують процес виробництва і обігу, нормовані і ненормовані обігові кошти суб'єктів господарювання, що відображуються в активі бухгалтерського балансу.

Аналіз (від грецьк. – analysis) означає розчленовування, розкладання об'єкту; що вивчається, на складові частини (елементи). Аналіз виступає в діалектичній єдності з поняттям "синтез" (від грецьк. – synthesis) – з'єднання раніш розчленованих елементів в єдине ціле для вивчення об'єкта, що дає повне уявлення про об'єкт з урахуванням особливостей кожного елемента.

Аналіз економічний в широкому значенні (сенсі) слова є процесом перевірки дотримання вимог об'єктивності (об'єктивних економічних законів, закономірностей і пропорцій) в конкретних економічних системах.

Аналіз економічний у вузькому значенні слова – аналіз виробничо-господарської і фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою оцінки динаміки розвитку кількісних і якісних показників, рівня виконання планових завдань, сили впливу чинників на зміну показників, резервів зростання, фінансового стану і конкурентного положення на ринку.

Аналіз економічний як наука є системою спеціальних знань про метод, специфічні методи і прийоми дослідження, що вживають для обробки і аналізу економічної інформації про діяльність суб'єктів господарювання.

Аналіз економічний як функція управління – комплекс робіт за оцінкою ситуації і чинників внутрішнього і зовнішнього середовища, що передують прийняттю управлінських рішень і зводиться до обґрунтування цих рішень на базі наявної інформації.

Аналіз економічний факторний – поступовий перехід від початкової факторної моделі (ознаки) до кінцевої факторної моделі (і навпаки) з метою розкриття якомога повнішого набору кількісно вимірних чинників, що роблять вплив на зміну результатного показника (ознаки).

Аналіз кореляційно-регресійний – класичний метод стохастичного моделювання господарської діяльності, що вивчає взаємозв'язки показників господарської діяльності, коли залежність між ними не є суворо функціональною (детермінованою) і спотворена впливом сторонніх, випадкових факторів.

Аналіз макроекономічний – комплексний аналіз світового господарства, комплексний аналіз народного господарства країни в цілому.

Аналіз мікроекономічний – аналіз діяльності основних ланок народного господарства, а також комерційні і некомерційні організації.

Аналіз оперативний – система регулярного (щоденного) вивчення виконання планових завдань (норм, нормативів, критерійних рівнів) з метою швидкого втручання в необхідних випадках у процес виробничо-господарської діяльності для забезпечення ритмічного, конкурентного, безперервного й ефективного функціонування господарського комплексу.

Аналіз перспективний – аналіз результатів господарської діяльності з метою визначення їх можливих значень у майбутньому залежно від поведінки причин-чинників.

Аналіз маржинальний – метод аналізу, за допомогою якого досліджується характер зміни прибутків і витрат залежно від зміни обсягу виробництва. Він спрямований на вивчення впливу на прибуток змін, що відбуваються в таких чинниках, як змінні витрати, постійні витрати, продажні ціни, обсяг виробництва і структура продажів.

Аналіз порівняльний – внутрішньогосподарське порівняння за окремими показниками фактичних значень з плановими рівнями, нормами, оцінними критеріями, попередніми періодами дочірніх суспільств, підрозділів, цехів, а також міжгосподарське порівняння показників цієї організації з показниками конкурентів, із середньогалузевими і середніми загальноекономічними даними тощо.

Аналіз беззбитковості – складова частина аналізу співвідношення "витрати – об'єм продукції – прибуток", за допомогою якого визначається точка рівноважного об'єму продажів, тобто рівня продажів, при якому величина повних витрат дорівнює розміру повної виручки від реалізації, і зони збиткової і прибуткової діяльності.

Аналітичний доказ – це сукупність логічних прийомів обґрунтування істинності будь-якого судження за допомогою інших істинних і пов'язаних з ним суджень. Воно пов'язане з переконанням, але не тотожно йому; аргументація або доказ повинні ґрунтуватися на даних науки і суспільно-історичної практики, переконання ж можуть бути базуватися на забобонах, непоінформованості учасників аналітичного процесу в питаннях економіки і соціально-економічної політики, видимості доказовості. Іншими словами, доказ або аргументація – це міркування, що використовує факти, істинні судження, наукові дані і переконує нас в істинності того, про що йде мова (висновків, закономірностей, ефективності, оптимальності тощо).

Аналогія – спосіб міркувань, побудований на порівнянні. Аналогія припускає, що якщо об'єкти X і Y схожі за декількома напрямками, то вони повинні мати однакові властивості. Необхідно пам'ятати про деякі особливості цього виду аргументації: напрями порівняння повинні торкатися найбільш значних рис двох об'єктів, що порівнюються, інакше можна дійти абсолютно абсурдного висновку.

Анкетування – один з методів опитування, що припускає заповнення спеціальних анкет. Перевагою анкетного опитування, завдяки якому він має поширення, є можливість отримання з його допомогою значного об'єму даних в короткі терміни. Заповнюються анкети самими респондентами. Цей метод слід застосовувати при проведенні аналізу причин і мотивів плінності, міри задоволеності працею, стану ринків, задоволеності споживачів тощо.

Аргументи – обґрунтування того, що висновок вірний абсолютно або з якою-небудь часткою ймовірності. Як аргументи використовуються факти, посилання на авторитети, свідомо істинні судження (закони, закономірності, пропорції, аксіоми і тому подібне), докази (прямі, непрямі, "від зворотного", "методом виключення") і так далі.

Аргументація – ряд пов'язаних між собою суджень, які висловлюються для того, щоб переконати користувача результатів аналізу у вірності (істинності) тези, точки зору, позиції, висновків, узагальнення, пропозиції, тенденції.

Аргументи аналізу зазвичай діляться на такі групи:

- засвідчені факти – фактичний матеріал (чи статистичні дані). Факти – це поживне середовище для з'ясування тенденцій, а на їх основі – законів в різних галузях знань, тому ми часто ілюструємо дію законів на основі фактичних даних;

- визначення у процесі аргументації використовуються як опис понять, пов'язаних з тезою;

- закони ринкової економіки, закономірності, пропорції і раніше доведені аксіоматичні об'єктивності в економіці також можуть використовуватися як аргументи доказу.

Асоціації – уявне відображення взаємозв'язків предметів і явищ дійсності у формі закономірного зв'язку між ними.

Аудит – підприємницька діяльність аудиторів (аудиторських організацій) щодо здійснення незалежних перевірок бухгалтерської звітності, платіжно-розрахункової документації, податкових декларацій та інших фінансових зобов'язань і вимог економічних суб'єктів з метою встановлення достовірності їх бухгалтерської звітності і відповідності здійснених ними фінансових і господарських операцій нормативним актам, що діють в Україні.

Балансові методи аналізу – аналіз структури, пропорцій, співвідношень із залученням різноманітних економічних балансів (наприклад, аналіз фінансового положення за даними бухгалтерського балансу; аналіз балансу товарної продукції, грошових потоків, аналіз балансу матеріальних ресурсів, аналіз паливних, енергетичних, зовнішньоторговельних балансів тощо).

Важіль операційний – ефект реагування прибутку підприємства на зміну об'єму продукції. Цей ефект тим більше, чим більше долі умовно- постійних витрат у загальних витратах. Рівень операційного важеля дорівнює відношенню маржинального прибутку до прибутку. Якщо рівень цього важеля високий, то високий і виробничий ризик. Інша назва операційного важеля – операційний леверидж.

Величини абсолютні – показники, що використовуються для характеристики об'єму, розміру, результатів фінансово-господарської діяльності організації.

Величини відносні – співвідношення абсолютних чисел за структурою, часом, інтенсивністю. Відносні числа дають уявлення про зміни, що відбуваються в системах господарювання (наприклад, темпи розвитку). Розрізняють такі відносні величини, як вага, відсотки, проміле, коефіцієнти.

Величини середні – показники, призначені для розробки узагальнювальних характеристик явищ в часі або просторі. Розрізняють такі види середніх величин, як арифметичні, зважені арифметичні, хронологічні, геометричні, гармонійні.

Гіпотеза – це науково обґрунтоване припущення, висловлене для пояснення будь-якого явища або процесу, яке після перевірки практикою може бути доведене або визнане як помилкове.

Графік "прибуток – обсяг виробництва – витрати" (графік Кобба-Дугласа) – графік, що показує, як змінюється величина прибутку зі зміною обсягу виробництва і структури витрат.

Угрупування – виділення серед явищ, що вивчаються, і процесів характерних груп і підгруп за тими або іншими ознаками.

Дедукція – процес міркування від загального до окремого, в якому висновки зазвичай будуються з опорою на дві передумови, одна з яких носить загальніший характер.

Деталізація – спосіб розчленовування показників на доданки або співмножники.

Дисперсія (відхилення) – 1) у статистиці – квадрат величини середньоквадратичного відхилення; 2) приміром в аналізі витрат – відхилення величини фактичних витрат від величин нормативних (планових) тощо.

Директ-костинг – методика аналізу, що дозволяє визначити критичний обсяг випуску продукції (точку беззбитковості, поріг рентабельності), запас фінансової міцності, обсяг випуску, при якому забезпечується заданий рівень прибутку, а також вирішити ряд інших завдань, пов'язаних з економічною аналітикою. Методика оснований на роздільному обліку прямих (змінних) непрямих / накладних (постійних) виробничих витрат. Однією з основних категорій системи "директ-костинг" є маржинальний доход.

Документація бухгалтерського обліку – сукупність матеріальних носіїв інформації, яка складається економічним суб'єктом за встановленими вимогами в ході ведення їм бухгалтерського обліку

Достовірність бухгалтерської звітності – така міра точності даних бухгалтерської звітності, яка дозволяє компетентному користувачеві робити на її основі правильні висновки про результати діяльності економічних суб'єктів і приймати ґрунтовані на цих висновках рішення.

Ефективність господарської діяльності підприємства – співвідношення результату і витрат, які виникли при досягненні цього результату. Цей показник у багатьох аспектах ідентичний показнику ефективності виробництва. Показниками, що характеризують ефективність виробництва, є рентабельність, продуктивність, фондомісткість, трудомісткість, енергоємність, матеріаломісткість продукції тощо.

Ефект масштабу – витратні переваги великомасштабного виробництва, що знижують витрати на одиницю продукції порівняно з витратами при іншій організації виробництва. Ефект масштабу може бути відсутнім, коли розмір ринку недостатній для реалізації обсягів виробництва, досяжних при повному завантаженні потужностей, або коли

ринок вимагає швидкого впровадження змін і гнучкості виробництва. У цих випадках ефект масштабу може виявитися негативним.

Ефект фінансового важеля – добуток двох співмножників, одним з яких є різниця між рентабельністю активів до нарахування податку на прибуток і середнім відсотком за кредитами, отриманими підприємством, а іншим – відношення позикового капіталу до власного. Перший співмножник називають диференціалом фінансового важеля, другий – плечем фінансового важеля. Рентабельність власного капіталу дорівнює рентабельності активів плюс ефект фінансового важеля. Якщо диференціал є позитивною величиною (тобто рентабельність активів вища за позиковий відсоток), то добуток виражає величину виграшу від використання підприємством позикового капіталу. Якщо диференціал негативний, має місце ефект "фінансової палиці". Загалом і в цілому ефект фінансового важеля дозволяє підприємству нарощувати чистий прибуток більш високими темпами, ніж валовий прибуток, що створюється у виробництві.

Загальний фінансовий кошторис – план господарської діяльності, що включає виражені у вартісних показниках активи, пасиви, доходи і витрати у зв'язку з виконанням намічених планів. Містить ряд прогнозних або перспективних фінансових звітів.

Звітність бухгалтерська – єдина система показників, яка показує майновий і фінансовий стан економічного суб'єкта і результати його господарської діяльності, що складається на основі даних бухгалтерського обліку за результатами звітного періоду і за станом на звітну дату за встановленими формами.

Індекс – відносний показник, що характеризує зміну сукупності тих або інших величин. Наприклад, індекс фізичного об'єму продукції характеризує зміну об'єму в порівнянних цінах тощо.

Індукція – процес, в результаті якого ми приходимо до висновків, які базуються на фактах. Ми рухаємося у своїх міркуваннях від частки до загального, від припущення до твердження. Загальне правило індукції свідчить: чим більше фактів, тим переконливіше аргументація.

Інтегральний метод факторного аналізу – базується на підсумовуванні приростів функції, визначеної як приватна похідна, помножена на приріст аргументу на нескінченно малих проміжках.

Інформація економічна – сукупність відомостей, що характеризують економічну сторону виробництва і є об'єктом зберігання, передачі, перетворення й аналітичного оцінювання.

Інфляція (у перекладі з латинського – здуття) – означає знецінення грошей, при якому єдиним способом збереження реальної величини грошових ресурсів, капіталу і доходів в умовах інфляції є індексація цін.

- • якість обробки наявного початкового матеріалу (організація аналізу, оцінні судження, висновки, побудова моделей поведінки системи, узагальнення);
- • аргументація і докази (сукупність логічних прийомів обґрунтування істинності будь-яких суджень за допомогою інших істинних і пов'язаних з ним суджень; наскільки точно вони співвідносяться з поставленими в аналізі проблемами).

Коефіцієнти фінансові – відносні показники фінансового стану організації, що розраховуються у вигляді відносин абсолютних показників фінансового стану або їх лінійних комбінацій.

Коефіцієнт множинної кореляції – характеризує щільність зв'язку між результатним показником і набором факторних показників:

Коефіцієнт детермінації – показує, яка доля варіації результатного показника пов'язана з варіацією факторних показників. У основі розрахунку коефіцієнта детермінації і коефіцієнта множинної кореляції лежить правило складання дисперсій, згідно з яким загальна дисперсія дорівнює сумі міжгрупової дисперсії і середньої з групових дисперсій.

Коефіцієнт часткової кореляції використовується в аналізі господарської діяльності при вивченні зв'язку між показниками x і y , коли потрібно виключити дію третього показника z , що виступає як загальний чинник зміни показників, які аналізуються.

Критерій – ознака, на підставі якої робиться оцінка, класифікація, визначення, відбір засобів досягнення певного ефекту, варіанта вирішення.

Ліквідність балансу – міра покриття зобов'язань суб'єкта господарювання її активами, термін перетворення яких у грошову форму відповідає терміну погашення.

Ліквідність активів – швидкість (час) перетворення активів у грошові кошти з урахуванням втрат (прирощення) їх вартості

Лінійне програмування – метод, що вживається для знаходження оптимального вирішення задачі розподілу ресурсів в умовах діючих обмежень.

Маржинальний прибуток – різниця між об'ємом продажів і змінними витратами на виробництво товару або послуги; також називається маржинальний доходом. Є сумою грошових коштів, необхідних для покриття постійних витрат і створення прибутку.

Мережі нейронні – один із способів реалізації технології автоматизованої обробки даних, що базується на прикладах. Від експертів не потрібно в цьому випадку знання взаємозалежності між вхідними даними і навіть оцінок їх порівняльної важливості. Реалізуються ці технології на основі нейрокомп'ютерів.

Метод графічний – це спосіб вирішення конкретних аналітичних завдань і одночасно спосіб відображення економічної інформації.

Метод дельфійський (метод Дельфи) – метод аналізу, що припускає отримання колективної думки, що ґрунтується на виявленні погодженої оцінки експертів шляхом їх автономного опитування в декількох турах, передбачає повідомлення експертам результатів попереднього туру з метою додаткового обґрунтування оцінки експертів в подальшому турі.

Метод найменших квадратів – статистичний прийом побудови прямої лінії по безлічі точок так, щоб сума квадратів відстаней між точками, що відображають початкові дані, і лінією була мінімальною.

Метод функціонально-вартісного аналізу – метод системного дослідження об'єкта (виробу, процесу, організаційної структури), спрямований на підвищення ефективності використання матеріальних і трудових ресурсів, що досягається оптимізацією співвідношення між споживчими властивостями об'єкта і витратами на його розробку виробництво і використання.

Міркування – формулювання і доказ думок з проблеми аналізу.

Моделювання детерміноване факторної системи – процес, що забезпечує можливість побудови тотожного перетворення для початкової формули економічного показника за емпірично виявленими або теоретично передбачуваними прямими або опосередкованими зв'язками останнього з іншими показниками-чинниками.

Моделювання стохастичне – процес, що забезпечує можливість побудови співвідношень функціонування об'єкта аналізу на основі статистичного узагальнення закономірностей зміни значень показників господарської діяльності.

Модель аналітична – функціонально виражена залежність між ознакою і чинниками, що формують мінливість ознаки, яка єдино і визначає механізм поведінки ознаки за умови зміни поведінки чинників.

Моніторинг – оперативна інформаційно-аналітична система спостережень за рівнем і динамікою показників, що дозволяють діагностувати стан об'єкта дослідження, оперативно відстежувати тенденції змін, що відбуваються в ньому, і на цій основі забезпечувати ефективне управління і приймати оптимальні управлінські рішення.

Норма – максимально допустима величина абсолютної витрати сировини, матеріалів, палива, енергії та інших матеріальних цінностей, витрат праці на одиницю продукції (виріб, вузол, деталь) або операцію.

Норматив – відносна величина (міра) використання виробничих ресурсів, їх витрата на одиницю площі, ваги, об'єму.

Об'єкт економічного аналізу – господарська діяльність підприємств, відображена у фінансовій і статистичній звітності, документах первинного бухгалтерського обліку.

Облік бухгалтерський – впорядкована принципами бухгалтерського обліку система відбору, реєстрації і узагальнення інформації у грошовому вираженні про майно і зобов'язання економічного суб'єкта і їх рух шляхом суцільного, безперервного і документального обліку усіх фактів господарського життя.

Опитування – метод дослідження, що використовується для отримання інформації в усному або письмовому вигляді від великого числа респондентів.

Оцінка експертна – метод аналізу, що ґрунтується на виявленні узагальненої характеристики варіантів рішень шляхом статистичної обробки індивідуальних незалежних оцінок експертів.

Парадигма – початкова концептуальна схема, модель постановки проблем і їх рішень, методів дослідження, що головуючих впродовж певного історичного періоду в науковому співтоваристві.

Пакети прикладних програм аналізу – система прикладних програм для вирішення аналітичних завдань певного класу (приміром "StatGraf").

Пасив – права частина бухгалтерського балансу, що відображує джерела засобів суб'єкта господарювання.

"Павутина" – графічний кількісно-якісний багатокритеріальний метод порівняння альтернатив аналітичних рішень.

ПЕСТ-аналіз (PEST) – метод стратегічного аналізу, призначений для виявлення політичних, економічних, соціальних і технологічних аспектів зовнішнього середовища, які можуть вплинути на стратегію організації.

Планування аналізу – визначення мети аналізу основних ідей, джерел інформації, термінів закінчення і представлення роботи, виконавців, ресурсів, методів контролю.

Платоспроможність – здатність вчасно задовольняти платіжні вимоги постачальників відповідно до господарських договорів, повертати кредити, робити оплату праці персоналу, вносити платежі до бюджету і до позабюджетних фондів або цього сприятливого співвідношення (не нижче чим один до одного) між активами, що швидко реалізуються, і короткостроковими зобов'язаннями.

Показники якісні – показники, що відбивають результат використання ресурсів, істотні особливості і властивості об'єктів, що вивчаються, і визначаються як співвідношення двох показників. Характеризують долю, темпи зміни, величину одного показника з розрахунку на одиницю іншого, інтенсивну складову в розвитку суб'єкта господарювання.

Показники кількісні – показники, які можна виміряти і показати в обліку, що виражають об'ємні, чисельні, грошові параметри ресурсів. Характеризують екстенсивну складову в розвитку суб'єкта господарювання.

Поріг рентабельності – величина виручки від реалізації, при якій підприємство не зазнає збитків, але і не має прибутку.

Потужність виробнича – об'єм продукції, що випускається, який може бути зроблений за певний час без використання додаткових ресурсів. Визначається паспортними параметрами тих одиниць устаткування і технологій, які використовуються у виробництві.

Правило Парето – "правило 20 на 80", відповідно до якого контроль відносно невеликої кількості ключових чинників (20 %) дозволяє забезпечити досягнення основної частини (80 %) відповідного їм ефекту, результату.

Предмет економічного аналізу – явища і процеси суб'єктів господарювання, їх причинно-наслідкові зв'язки.

Припущення – твердження, не підтверджене ніякими аналітичними або іншими доказами.

Принципи (постулати, аксіоми) – ті твердження і пропозиції, які без доказів визначають правила поведінки.

Прийом елімінування (ланцюгових підстановок) у факторному аналізі – способи визначення впливу змін факторних показників на зміну результативного показника, який базується на припущенні, що усі чинники впливають на результативний показник ізольовано. Отримувані результати залежать від порядку розрахунку факторних впливів. "Нерозкладний залишок", що є результатом одночасної дії чинників, в найбільшій мірі приєднується до впливу показника, останнього у факторній моделі, внаслідок чого вплив цього показника перебільшується, а вплив перших у

ланцюговій низці чинників недооцінюється. Усі чинники моделі рекомендується розглядати (ранжирувати) в послідовності діалектичної низки – кількісні показники перед якісними показниками, а показники першого рівня – перед показниками другого рівня і так далі.

Причинно-наслідкова аргументація – аргументація за допомогою пояснення причин того або іншого явища (дуже часто явищ, що знаходяться у взаємозалежності).

Порівнянність аналітичної інформації – якісна однорідність показників, обумовлена тотожністю методик визначення показників; ідентичністю проміжків або моментів часу, за які вони обчислюються, об'ємних і цінних чинників.

Порівняння – розрахунковий прийом економічного аналізу, що дозволяє розглядати одно економічне явище в зіставленні з іншими. Розрізняють структурне, часове, динамічне, просторове, базисне, рейтингове порівняння.

Потенціал підприємства (виробничий) – максимально можливий випуск продукції за якістю і кількістю в умовах ефективного використання усіх ресурсів виробництва і праці, що є в розпорядженні підприємства.

Проміле – відносні показники, що визначені шляхом порівняння подальших значень з базою, яку приймають за тисячу.

Прямий доказ – доказ, при якому істинність тези безпосередньо обґрунтовується аргументом. Метод прямого доказу можна застосовувати, використовуючи техніку індукції, дедукції, аналогії і причинно-наслідкових зв'язків.

Регресійний аналіз – статистична процедура для математичного розрахунку середнього значення співвідношення між однією залежною змінною і однією або декількома незалежними змінними.

СВОТ-аналіз (SVOT) – метод аналізу, що ґрунтується на структуризації і порівнянні сильних і слабких сторін організації на цільових ринках, а також потенційних можливостей і загроз.

Собівартість продукції, робіт і послуг (повна) – 1) виражені у грошовій формі витрати усіх видів ресурсів (основних фондів, природної сировини, матеріалів, палива і енергії, праці), що використовуються безпосередньо у процесі виготовлення продукції і виконання робіт, а також для збереження і поліпшення умов виробництва і його вдосконалення (сума виробничої собівартості) і 2) витрати періоду (комерційні і загальногосподарські), що відносяться до об'ємів проданої продукції.

Система інформаційно-комунікаційна – система відбору, зберігання, накопичення, пошуку і передачі даних, що використовуються в системі управління організацією.

Сучасний факторний аналіз – напрям багатовимірної статистичного аналізу, який дозволяє виявити внутрішні, безпосередньо незмірні змінні (чинники) і встановити їх кореляційний взаємозв'язок з показниками (результатами) господарської діяльності. Розрізняють два основні методи сучасного факторного аналізу: метод головних компонент і класичний факторний аналіз.

Термін окупності – період часу, необхідний для покриття зворотними грошовими потоками від реалізації інвестиційного проекту первинної суми інвестицій.

Ставка дисконту – ставка, що використовується для приведення очікуваних майбутніх доходів (витрат) до поточної вартості. Величина, що відображає меншу цінність ресурсів, які з'являться в майбутньому. Використовується для знаходження поточної вартості майбутніх сум.

Стандарт-костинг – одна з систем калькуляції собівартості і управління витратами і фінансовими результатами. П найважливішими характеристиками є затвердження нормативів витрат за *Бс* видами й аналіз відхилень між фактичними і нормативними витратами (у тому числі і за методикою факторного аналізу).

Структура аналітичного доказу включає три складові: теза, аргументи і висновки (чи оцінні судження). Теза – це положення (судження), яке потрібно довести. Аргументи – це категорії, якими користуються при доказі істинності тези. Висновок – це думка, що ґрунтується на аналізі фактів. Оцінні судження – це думки, що ґрунтуються на наших знаннях, переконаннях, віруваннях або поглядах.

Структура балансу незадовільна – перевищення боргових зобов'язань організації над її активами.

Судження – висловлювання, припущення, пропозиція, для яких має сенс питання: істинно або неправдиво?

Технологія аналізу – послідовність етапів і процедур відбору, обробки, впорядкування даних, усвідомлення проблеми, визначення за нею обмежень і критеріїв, потоку варіантів рішення і представлення результатів.

Тренд – крива, що характеризує загальну тенденцію зміни динамічного ряду.

Фінансове положення організації (підприємства) – найбільш узагальнювальний показник (результат) господарської діяльності, визначений ознаками фінансової стійкості і сукупністю чинників господарської діяльності, характеризується розміщенням і використанням засобів (активів) і джерелами їх формування (власного капіталу і зобов'язань).

Фінансовий стан абсолютний (і нормальний) характеризується відсутністю неплатежів і причин їх виникнення.

Фінансовий стан нестійкий (кризовий) характеризується наявністю порушень фінансової дисципліни (наявність прострочених позик банкам і простроченої заборгованості постачальникам за товари, недоїмок до бюджетів, затримок в оплаті праці і інших неплатежів за виконавчими документами).

Форма представлення аналітичних даних графічна – зображення фігур, ліній, діаграм, оперограм, графіків і так далі на площині.

Чинники інтенсивні – чинники, пов'язані з удосконаленням якісних характеристик ресурсів, які використовуються, технологій виробництва продуктів праці, організації й управління.

Чинники екстенсивні – чинники, пов'язані зі збільшенням кількості матеріальних, трудових, фінансових та інших видів ресурсів виробництва.

Центр відповідальності – структурна одиниця організації, що має вплив на рівень витрат, доходів і фондів капіталовкладень. Для цілей бухгалтерського обліку класифікуються як центри витрат, центри доходів, центри прибутку і центри інвестицій залежно від характеру відповідальності кожного з них.

Цикл фінансовий – час від оплати сировини і матеріалів до моменту повернення коштів у вигляді виручки за реалізовану продукцію. Фінансовий цикл дорівнює часу обігу коштів, що входять до матеріально- виробничих запасів (запаси сировини, матеріалів, готової продукції, незавершеного виробництва тощо), плюс час звернення дебіторської заборгованості.

7.2 Рекомендована література

Основна

Базова

1. Особливості бухгалтерського обліку в сільському господарстві : навч. посібн. / за заг. ред. проф. Ф.Ф. Бутинця та проф. І.В. Замули. Житомир : ЖДТУ, 2013. 412 с.
2. Подолянчук О.А., Коваль Н.І., Гудзенко Н.М. Облік у фермерських господарствах: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019, 374 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/audit-bukhgalterskiy-kadroviy-oblik/oblik-vfermerskikh-gospodarstvakh-podolyanchuk-o-a-koval-n-i-gudzenko-n-m-1/read>
3. Бухгалтерський облік в торгівлі та ресторанному господарстві [текст] : навч. посіб. / Г. В. Блакита, І. О. Гладій, О. М. Дзюба, О. Т. Бровко. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 288 с.
4. Бухгалтерський облік торгівлі та ресторанному господарстві: навчальний посібник / за ред. Нападовської Л.В. - К.: КНТЕУ, 2012. 320 с.
5. Бухгалтерський облік у сільському господарстві в первинних документах і проводках / М.Ф. Огійчук (ред.), В.М. Пархоменко (ред.). Х. : Фактор, 2008. 464с.
6. Слюсаренко В.Є. Практикум з бухгалтерського обліку. К: 2018. 388 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/audit-bukhgalterskiy-kadroviy-oblik/praktikumz-bukhgalterskogo-obliku/read>
7. Оподаткування суб'єктів господарювання: навч. посіб. / [В. П. Хомутенко, І. С. Луценко, А.В. Хомутенко, О. Г. Волкова]; за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: «ВМВ», 2014. – 418с.
8. Шот А.П. Облік і оподаткування за видами економічної діяльності. Опорний конспект лекцій. – Львів. - 2018. – 117 с.
9. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV. Дата оновлення: 15.12.2021. URL: <https://cutt.ly/tOGnBYA> (дата звернення: 01.08.2023 р.).
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 року за № 996-XIV. Дата оновлення: 14.07.2020. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 01.08.2023 р.).
11. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 : Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10.2010 р. №457. Дата оновлення: 24.02.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb4576_09-10 (дата звернення: 01.08.2023 р.).

Даткова

12. Гура Н.О. “Облік видів економічної діяльності”. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 320 с.
13. Про затвердження Методики визначення основного виду економічної діяльності в Реєстрі статистичних одиниць: наказ Державної служби статистики України від 14.12.2021 р. № 305. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v03058_32-21#Text (дата звернення: 01.08.2023 р.)
14. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості: Наказ Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373. Дата оновлення: 09.07.2007. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v03735_81-07 (дата звернення: 01.08.2023 р.).
15. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності: 6 наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 22.05.2002 р. № 145. Дата оновлення: 02.03.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v01455_69-02#Text (дата звернення: 01.08.2023 р.).
16. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт: наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 31.12.2010 р. № 573. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v05737_38-10#top (дата звернення: 01.08.2023 р.).
17. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті: наказ Міністерства транспорту України від 0.02.2001 р. № 65. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v00653_61-01#Text (дата звернення: 01.08.2023 р.)
18. Замула І.В., Шавурська О.В. Теоретичні передумови розвитку бухгалтерського обліку в гірничодобувних підприємствах на виклики сталого розвитку. Економіка, управління та адміністрування. 2023. № 1 (103). DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2023-1\(103\)-88-98](https://doi.org/10.26642/jen-2023-1(103)-88-98)
19. Замула, І. В., Зусанська, В. А., Шевчук, К. С. Облікове забезпечення управління діяльністю туристичних підприємств як засіб досягнення цілей сталого розвитку. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу, 2023 (1(54), 17–23. [https://doi.org/10.26642/pbo-2023-1\(54\)-17-23](https://doi.org/10.26642/pbo-2023-1(54)-17-23)

7.3. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Державної податкової служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua>
4. Спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://stimul.kiev.ua>
5. Спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buhgalter911.com>.
6. Електронна версія газети «Все про бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vobu.com.ua>.
7. Офіційний сайт асоціації бухгалтерів і аудиторів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uacaa.org>
8. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuy.gov.ua>
9. Офіційний сайт Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.libr.dp.ua>

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	Ноутбук і проектор з екраном	Ноутбук чи ПК, проектор з екраном
Практичне заняття	Ноутбук і проектор з екраном	Ноутбук чи ПК, проектор з екраном